

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виробничої роботи

Ірина БАБЕНКО

30.08.2024 року

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

18 Виробництво та технології

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

186 Видавництво та поліграфія

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА**

Друкарське виробництво

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ
СТУПІНЬ**

Фаховий молодший бакалавр

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ

**Фаховий молодший бакалавр з видавництва та
поліграфії**

ВИКЛАДАЧ

Угляренко Олена Миколаївна
cro.uhliarenko@gmail.com

Київ-2024

Укладач: Угляренко Олена Миколаївна, к.е.н., доцент, спеціаліст вищої категорії

(підпис)

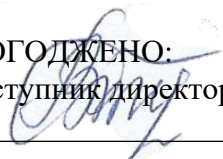
РОЗГЛЯНУТО ТА ПОГОДЖЕНО
на засіданні методичної комісії
викладачів природничо-математичної підготовки
Протокол від 29.08.2024 №1

Голова методичної комісії

 Ольга ВИШИНСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з навчальної роботи

 Оксана СТОГНІЙ

Гарант освітньо-професійної програми

Анна НІКОЛАЄВА

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»**

**С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
ОК5 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ**

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	186 Видавництво та поліграфія
Спеціалізація	-
Освітньо-професійна програма	Друкарське виробництво
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Основні характеристики навчальної дисципліни	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин.	1,5 кредити/ 45 годин, зокрема: лекції – 20 год., семінарські, практичні – 12 год., самостійна робота – 13 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська
Рік підготовки/ семестр навчання	1 / I семестр
Дні занять	згідно розкладу
Консультації	згідно графіку
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами освіти, при вивченні таких дисциплін як: «Основи ринкової економіки», «Основи інноваційного підприємництва»
Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на вивчення поведінки суб'єктів економіки в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ для задоволення зростаючих потреб в умовах обмежених ресурсів в умовах певних економічних систем. Економічна теорія вивчає і формулює загальні економічні закономірності становлення, функціонування та розвитку суспільства.
Методи навчання	Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: пояснювально-демонстраційний метод, (розповідь-пояснення, бесіда, лекція, лекція з презентаційним супроводом); метод проблемного викладання метод демонстрацій практичний метод (лабораторні роботи, розв'язування якісних і розрахункових задач а творчих завдань, виступи, підготовка інформації); практичні методи стимулювання інтересу і мотивації до навчання (мозковий штурм, цікаві факти, презентації, фрагменти фільмів, документальні фільми, відеоролики).

	застосування інформаційних технологій.
Компетентності, які набуваються при вивченні дисципліни	<p>ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у видавничо-поліграфічній галузі або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів технічних, природничих, гуманітарних, соціальних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>
Заплановані результати навчання	<p>РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН2. Знати положення законодавства, чинного у сфері видавничо-поліграфічної справи, дотримуватися вимог міждержавних та національних стандартів при створенні та виготовленні видавничо-поліграфічної продукції.</p> <p>РН3. Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання теоретичних і практичних завдань видавництва і поліграфії.</p>
Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання	
Щодо відвідування занять	<p>відвідування занять є обов'язковим; за об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, стажування, форс-мажорні обставини) навчання може відбуватись з використанням технологій дистанційного навчання (Google Class, Zoom, Google Meet, Viber тощо)</p>
Щодо термінів виконання та перескладання	<p>завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку; перескладання тематичного/семестрового контролю здійснюється з дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) Відпрацьовувати пропущені заняття відповідно до графіку проведення консультацій та за допомогою технологій дистанційного навчання.</p>
Щодо академічної доброчесності	<p>Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи</p>

	<p>мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність Коледжу.</p> <p>Списування, плагіат, фабрикація під час виконання самостійної роботи та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії позбавлення наданих закладом освіти пільг.</p> <p>Дотримуватись принципів академічної доброчесності, правил цитування під час створення презентацій, відповідей на заняттях, підготовки доповідей, курсових проектів (робіт). Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання коледжі. З метою контролю виконання завдань екзамену в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Google Meet, Viber тощо)</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btfgyn</i></p>
Організація освітнього процесу	<p>Організація освітнього процесу та відвідування занять здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу фахового молодшого бакалавра в комунальному закладі професійної (професійно-технічної) освіти “Київський професійний коледж інформаційних технологій та поліграфії” <i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btptyob</i></p>
Можливості інклюзивної освіти	<p>Прописано відповідно до політики КПКІТП у відповідності до Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1321</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/iwfgtc</i></p>
Доступ до курсу в системі дистанційного навчання	<p>Навчальні матеріали дисципліни розміщені на інтерактивній платформі Google Classroom</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://classroom.google.com/c/NDI2MTIxMzM3Njgz?cjc=kcvvprz</i></p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Блок змістових модулів 1. Фундаментальні поняття ринкової економіки та ринкової інфраструктури

Змістовий модуль 1. Моделі ринкової, планової та змішаної економіки

Економіка як наука. Зміст і завдання курсу економічної теорії, його структура. Місце економічної теорії його структура. Місце економічної теорії в системі наук про суспільство. Класична політична економія. Основні напрямки сучасної економічної теорії. Спосіб виробництва його роль. Продуктивні сили суспільства. Виробничі відносини: суть, елементи. Загальне почуття суспільного виробництва. основні фактори суспільного виробництва, їх взаємодія і спосіб з'єднання. Економічні тлумачення понять земля, праця, капітал. економічні

процеси виробництва, розподіл, обмін, споживання. Сфери суспільного виробництва: основне виробництво, виробнича інфраструктура, соціальна інфраструктура. Поняття власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Власність у системі економічних відносин. Різноманітність форм власності. Індивідуальна і приватна власність. Колективна власність та її види. Корпоративна і державна власність. Власність спільних підприємств. Інтелектуальна власність. економічні форми реалізації власності. Еволюція відносин власності. Одержавлення. Співвідношення державної та інших форм власності. Роздержавлення: форми, методи і принципи. проблеми формування різноманітних форм власності в Україні. Сутність економічної системи. Типи економічних систем та моделі ринкової економіки. Характерні риси командно-адміністративної (планової) економіки. Характеристика «чистої» ринкової економіки. Моделі ринкової економіки. Характеристика змішаної економіки. Поняття національної економіки. Механізм дії, регулювання і використання економічних законів. Дія економічних законів в галузі сучасної поліграфії, специфіка їх прояву у поліграфічній галузі.

Змістовий модуль 2. Суть ринку та його види

Економічний зміст поняття ринку. Ринок система вільного підприємництва. Об'єкти та суб'єкти ринку. шляхи переходу до ринку. Ринок як економічна категорія і форма організації суспільного виробництва. Об'єктивні основи виникнення ринку і його характерні риси. Основні функції ринку. Роль ринку в розвитку економічної системи. Умови існування ефективної ринкової системи. Еволюція ринкової економіки. Теорії і моделі ринкової економіки. Особливості ринкових відносин у поліграфічній галузі. Поняття структури ринку. Критерії класифікації ринку. Види ринків. Ринок товарів. Ринок послуг. Ринок засобів виробництва. Ринок природних ресурсів. Ринок праці та його особливості. Ринок капіталів. Ринок цінних паперів. Ринок валют. Ринок науково-технічних розробок та інформації. Формування окремих видів ринку в Україні. Чинники, які визначають економічну структуру ринку, характеристика структур. групи і види ринкових структур.

Змістовий модуль 3. Ринкова інфраструктура

Поняття ринкової інфраструктури та її функції. Основні елементи ринкової інфраструктури. Суб'єкти ринкової інфраструктури: біржі, банки, небанківські кредитно-фінансові інститути, підприємства різних форм власності, асоціації тощо. Ринкова інфраструктура в системі ринкових відносин. Посередницькі структури товарного ринку та їх значення. Договір як основа комерційних зв'язків підприємства. Витрати обігу та оцінка ефективності комерційної діяльності. Роль та значення логістики в інфраструктурному комплексі. Загальні засади функціонування фондових ринків та їх інфраструктура. Економічна роль фінансового посередництва. Фінансове посередництво в корпоративному секторі.

Змістовий модуль 4. Попит, пропозиція

Поняття механізму ринкового саморегулювання та його окремих елементів: кон'юнктура ринку, попит, пропозиція, ціна, ринкова рівновага, оптимум ринкової економіки, параметри і атрибути ринку. Закон попиту і закон пропозиції та механізм їх дії. Поняття еластичності попиту і пропозиції. Визначення коефіцієнту еластичності. Основні види еластичності попиту і пропозиції. Закони ринку: закони попиту і пропозиції, закон спадної віддачі, закон конкуренції та їх взаємозв'язок. Монополія: сутність і причини виникнення. Форми монополій. Наслідки процесу монополізації економіки. Конкуренція та її форми. Конкуренція, її сутність, функції і види конкуренції. Взаємозв'язок між конкуренцією та монополією. Методи конкуренції і реклама. Методи конкурентної боротьби. Управління конкуренцією. Особливості конкуренції у поліграфічній галузі. Антимонопольна діяльність держави. Антимонопольне законодавство на сучасному етапі та його значення для розвитку економіки. Роль держави у створенні основ ринкової економіки. Проблеми поєднання ринкового і державного регулювання економіки. Роль планування і ринку в забезпеченні

народногосподарської пропорційності. Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Поняття «потреби», «види потреб». Економічні блага, їх класифікація. Поняття «корисність», її особливості; спосіб досягнення. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем. Закон спадної граничної корисності блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної корисності блага, його графічне подання. Оптимізація споживання за умови множинності споживаних благ. Вплив на поведінку споживача бюджетних стримувань і цін на блага. Модифікація функції корисності як залежності між кількістю споживаних благ і рівнем корисності за умови бюджетних обмежень. Сутність раціонального вибору споживача.

Змістовий модуль 5. Ринкова ціна

Ринкова ціна, чинники які впливають на ціну. Сутність ціни. Ціна як результат дії ринкового механізму. Структура ціни. Функції ціни. Види цін. Фактори та методи ціноутворення в умовах ринку. Проблеми ціноутворення на сучасному етапі розвитку економіки. Роль держави в процесі ціноутворення. Особливості формування ціни на поліграфічні послуги та товари в умовах ринку. Ціноутворення у поліграфічній галузі. Специфіка ціни поліграфічної послуги та товару. Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Необхідність визначення ринкової системи як цілого, дослідження взаємодії та взаємозалежності її частин. Аналіз загальної рівноваги, його етапи. Рівновага обміну. Необхідність і вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, що обмінюються. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето. Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів. Діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето-оптимальний розподіл ресурсів. Рівновага виробника на конкурентному ринку факторів виробництва. Крива виробничих можливостей та ефективність випуску. Ефективність на конкурентних ринках товарів. Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків (при обміні, при використанні вкладень у виробництво, на ринку товарів). Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання: наявність ринкової влади, непрозорість ринків і неповна або асиметрична інформація, вплив зовнішніх ефектів, існування суспільно значущих благ, позаринкова діяльність суб'єктів ринку та неринкові механізми регулювання тощо. Оптимум і квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Змістовий модуль 6. Гроші, їх функції та види

Гроші, їх сутність, види і функції грошей. Емісія грошей. Інфляція та шляхи боротьби з інфляцією. Походження і сутність грошей. Гроші як товар. Функції грошей. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Грошовий оборот і грошові потоки. Форми грошового обороту (готівковий та безготівковий). Суть та організація грошового обігу. Закон грошового обігу. Грошова маса та методи її вимірювання. Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит та пропозиція грошей. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Поняття грошової системи та її елементи. Основні типи грошових систем та їх еволюція. Грошова система України. Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види і теоретичні концепції інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютний курс: поняття, функції, види. Котирування валют. Валютна система. Види валютних систем та їх еволюція. Валютний ринок. Види валютних операцій. Валютна політика держави: сутність, форми, інструменти. Формування пропозиції грошей. Сутність грошово-кредитного мультиплікатора. Грошово-кредитна політика центрального банку. Сучасні стратегії грошово-кредитної політики. Економічна роль грошей. Кількісний і якісний аспекти ролі грошей.

Металістична та номіналістична теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей. Кейнсіанська концепція кількісної теорії грошей. Сучасний монетаризм як напрямок розвитку кількісної теорії грошей. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей

Змістовий модуль 7. Доходи у ринковій економіці

Доходи у ринковій економіці. Види доходу в ринковій економіці. Економічна природа доходів. Ринковий механізм розподілу доходів. Проблема нерівності в доходах. Крива Лоренца. Індекс Джині. Заробітна плата, дивіденд, прибуток, економічна рента, трансфертні платежі. Економічна природа прибутку. Суть, форми і системи заробітної плати. Поняття доданої вартості. Мінімальна заробітна плата. Рента як форма реалізації власності на виняткові ресурси. Земельна рента. Типи і види земельної ренти. Позичковий відсоток. Норма позичкового відсотка. Фактори, що впливають на ставку відсотка. Фактори, що зумовлюють диференціацію прибутку. Доходи і витрати сім'ї. Доходи населення та їх структура. Характеристика динаміки доходів населення. Залежність рівнів захворюваності від рівнів доходів населення. Номінальна і реальна заробітна плата. Визначення індексу реальної заробітної плати. Політика доходів в Україні: сучасний стан, проблеми і перспективи її в умовах переходу до ринку. Соціальна справедливість та шляхи її досягнення. Вивчення позитивного досвіду розвинутих країн світу щодо забезпечення механізму соціального захисту і соціальної справедливості та можливості використання цього досвіду в Україні. Розподіл доходів у ринковій економіці. Державне регулювання економіки, їх сутність і методи. Соціальна політика держави. Безробіття. державні гарантії забезпечення зайнятості населення. Державна служба зайнятості.

Блок змістових модулів 2. Підприємство та підприємництво

Змістовий модуль 8. Підприємство в системі ринкових відносин

Підприємництво: сутність, функції та види. Інноваційна модель підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт національної економіки. Місце малого та середнього підприємництва у розвитку національної економіки. Підприємство: сутність, головні ознаки і функції. Види підприємств згідно форм власності: індивідуальні, сімейні, приватні, колективні, державні, спільні, з іноземними інвестиціями. Особливості діяльності підприємств в умовах ринкової економіки. Проблеми реструктуризації і банкрутства підприємств в Україні. Перспективи розвитку окремих видів підприємств при переході України до ринку. Створення підприємств в галузі поліграфії. Підприємства у поліграфічній галузі: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку. Об'єднання підприємств: цілі і основні засади утворення. Форми об'єднань підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни і конгломерати. Перспективи об'єднання підприємств в Україні; можливості використання досвіду країн Заходу. Процес демонополізації економіки та його перспективи. Малий бізнес, розвиток малих підприємств. Роль держави в розвитку малого підприємництва. Стан малого бізнесу в Україні при переході до ринку. Сутність і функції господарських товариств, основи їх створення та існування згідно до законодавства. Види господарських товариств. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку господарських товариств. Утворення господарських товариств в поліграфічній галузі. Підприємництво: економічний зміст, засади і критерії. Правові основи підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Організація підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти і види підприємництва. Особливості підприємництва в поліграфії. Специфіка бізнесу в поліграфічній галузі. Підприємець як суб'єкт економічної діяльності. Права, обов'язки і відповідальність підприємця. Властивості підприємця. Менеджер: його призначення і функції, роль в розвитку підприємства. Відмінності між підприємцем і менеджером. Менеджмент: сутність і завдання. Етапи менеджменту. Критерії ефективного менеджменту. Основні сучасні системи менеджменту та їх переваги. Стан і перспективи розвитку менеджменту в Україні при переході до ринкової системи економіки.

Роль менеджменту у зміцненні позицій на ринку. Підготовка управлінських кадрів. Менеджмент в поліграфії. Особливості менеджменту в поліграфії.

Змістовий модуль 9. Підприємницький дохід

Економічна сутність підприємницького доходу. Види підприємницького доходу. Розподіл підприємницького доходу. Зміст витрат виробництва. Індивідуальні та суспільно-необхідні витрати. Структура витрат. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Види собівартості: розрахункова, фактична, виробнича, комерційна. Методи обчислення собівартості продукції. Структура собівартості продукції, її сучасні тенденції. Способи формування структури витрат на підприємстві. Основні шляхи зниження собівартості продукції за сучасних умов розвитку виробництва. Проблема витратного характеру виробництва на вітчизняних підприємствах в умовах переходу України до ринкової економіки. Особливості формування витрат в поліграфічній галузі. Витрати на поліграфічні послуги і товари: сутність і структура. Прибуток: сутність і роль в економіці. Джерела і етапи формування прибутку. Розподіл прибутку. Роль податків в розподілі прибутку. Норма прибутку, методи її обчислення. Фактори, що впливають на норму прибутку. Основні напрями підвищення прибутку за сучасних умов розвитку виробництва. Ефективність роботи підприємства: зміст і критерії. Показники ефективності підприємства. Рентабельність як синтетичний показник ефективності підприємства. Методика обчислення рентабельності підприємства. Динаміка показників ефективності виробництва за сучасних умов розвитку економіки. Проблема збитковості і банкрутства підприємств в Україні при їх реструктуризації та адаптації до ринку. Ціна: сутність і значення. Структура ціни. Функції ціни: інформаційна, стимулююча, регулююча, розподільча. Види цін. Сучасна система цін. Формування ціни підприємства, гуртової та роздрібною ціни. Проблеми ціноутворення на сучасному етапі розвитку економіки. Фактори і методи ціноутворення. Державна політика цін. Роль ціни як одного з найважливіших важелів розвитку виробництва. Основні шляхи вдосконалення ціноутворення в умовах ринкової економіки. Особливості ціноутворення в поліграфічній галузі. Постановка завдань і політика ціноутворення в поліграфії. Механізм формування ціни на поліграфічні послуги і товари.

Блок змістових модулів 3. Національна економіка як ціле

Змістовий модуль 10. Вступ у макроекономіку

Становлення та розвиток макроекономічної науки. Об'єкт, предмет, завдання та функції макроекономіки. Методологія макроекономічної науки. Модель макроекономічного кругообігу ресурсів, продуктів, доходів та витрат. Специфіка макроекономіки: методологічні та методичні особливості макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти і взаємозв'язки між ними. Моделі кругообігу: двосекторна модель кругообігу продуктів і доходів; заощадження, інвестиції і фінансові ринки в моделі кругообігу; модель кругообігу з включенням державного сектору; модель кругообігу для відкритої економіки; поняття «відтоків» та «ін'єкцій»

Змістовий модуль 11. Національний продукт і національний дохід

Економічна сутність та визначення національного доходу. Національний продукт і його форми. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Сутність, методологічні принципи та основні категорії системи національних рахунків. Система національних рахунків (СНР). Валовий внутрішній продукт: економічний зміст та методи розрахунку. Основні макроекономічні показники. економічний зміст та методика обчислення. Номінальний та реальний ВВП. Чистий національний продукт (ЧНП). Інші показники СНР. Взаємозв'язок між ними. Суспільний добробут. Тіньова економіка. Сутність дефлятора ВВП та індекса споживчих цін, їх порівняльна характеристика.

Змістовий модуль 12. Інфляція та безробіття як макроекономічні показники

Інфляція: сутність, методи вимірювання та види. Механізми інфляції. Економічні чинники та наслідки інфляції. Інфляція та безробіття. Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види і теоретичні концепції інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Крива Філіпса у короткостроковому та довгостроковому періодах: математична та графічна інтерпретація. Основні напрямки боротьби з інфляцією.

Змістовий модуль 13. Економічна роль держави

Роль держави в ринковій економіці. Необхідність державного втручання в економіку. Цілі і форми державного регулювання економіки. Податкова політика держави. Роль держави та моделі економічної рівноваги «витрати–випуск» і «вилучення –ін’єкції» у змішаній закритій економіці. Фіскальна політика: сутність, види та інструменти. Вплив державних закупівель і чистих податків на ВВП. Дискреційна та автоматична фіскальна політика. Ефект гальмування динаміки ВВП. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Крива Лаффера. Фіскальна політика та державний бюджет. Дефіцит бюджету та державний борг. Монетарна політика в макроекономічному регулюванні. Монетарна політика: сутність, складові, види та інструменти. Монетарна політика у моделі AD-AS та наслідки її впливу на економіку. Модель «IS – LM»: зміст і висновки. Ефективна взаємодія фіскальної та монетарної політики в моделі «IS – LM». Держава у функціонуванні відкритої економіки. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП: функція споживання у відкритій змішаній економіці; складний мультиплікатор витрат; чинники впливу на чистий експорт та зв’язок з валютним курсом. Платіжний баланс країни: структура, характеристика його основних розділів. Рівновага платіжного балансу. Валютний курс: сутність, види та вплив на зовнішню торгівлю. Чинники попиту і пропозиції на валютному ринку. Етапи розвитку міжнародної валютної системи.

Блок змістових модулів 4. Світова економіка

Змістовий модуль 14. Міжнародні економічні відносини

Сутність світового господарства. Виникнення та еволюція світового господарства. Об’єктивні основи становлення та особливості розвитку світового господарства на сучасному етапі. Специфіка дії економічних законів в світовому господарстві. Загальносвітовий характер сучасних продуктивних сил і економічного прогресу. Інтернаціоналізація виробництва. Роль науково-технічного обміну в інтернаціоналізації господарського життя. Міжнародне співробітництво країн. Форми сучасних міжнародних економічних зв’язків: міжнародна торгівля, міжнародна міграція робочої сили, міжнародні валютні та фінансово-кредитні відносини, міжнародні науково-технічні зв’язки. Проблеми перебудови світових господарських зв’язків. Новий міжнародний економічний та інформаційний порядок. Суть і об’єктивні основи міжнародної економічної інтеграції. Міжнародний поділ праці: принципи і форми. Міжнародні економічні відносини. Міжнародні економічні організації: Міжнародний Валютний Фонд (МВФ), Міжнародний Банк Реконструкції і Розвитку (МБРР), їх діяльність в сучасних умовах. Основні функції міжнародних економічних організацій в світовому господарстві.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою отримання інформації про ефективність роботи викладача та результативність опанування учнями навчального матеріалу, стимулювання й підвищення їхньої мотивації до навчання, у процесі викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» застосовуються такі методи контролю:

- тестування, усне та письмове опитування під час семінарських занять, консультацій, заліку;
- самоконтролю (відповіді здобувачів на запропоновані запитання після самостійного опрацювання навчального матеріалу), взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції;
- усний контроль, письмові роботи, контроль за допомогою технічних засобів та інформаційних систем тощо.

Види контролю:

- Поточний – контроль знань здійснюється під час проведення аудиторних знань, перевірки самостійної роботи здобувача, проведення семінарських занять і має на меті перевірити рівень підготовки здобувачів до виконання конкретних завдань;
  - Тематичний – складання диференційованого заліку за певними темами
- вміння використовувати отримані теоретичні знання та практичні вміння після опрацювання тематичного та практичного матеріалу;
- Підсумковий – виставлення семестрової оцінки здобувачам, які опрацювали теми, практично засвоїли їх і мають позитивні оцінки.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, есе;
- розрахункові роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи здобувачів на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ (ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Бал и	Критерії оцінювання
12	Здобувач освіти демонструє ґрунтовні, повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає вмісту навчальної дисципліни; правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни при виконанні практичних/лабораторних робіт та при курсовому проектуванні, аналізувати отримані дані на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь; знає сучасні технології, тенденції їх розвитку та методи розрахунків; проявляє вміння самостійно ставити та вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії; може відстоювати власну позицію з питань, що розглядаються; спроможний самостійно підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 100 відсотків загальної кількості завдань
11	Здобувач освіти демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; вміє аналізувати явища, які висвітлюються в її вмісті; розуміє взаємозв'язок і тенденції розвитку фундаментальних основ дисципліни; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні з ґрунтовним аналізом та оцінкою достовірності одержаних результатів; творчо використовує знання у нестандартних ситуаціях, вміє ставити і розв'язувати задачі у фаховій сфері, застосовуючи вивчений матеріал для формування власних суджень та використання у практичній діяльності; спроможний самостійно або з мінімальною

	допомогою викладача підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності із системним оцінюванням різноманітних явищ та процесів; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 90-95 відсотків загальної кількості завдань
10	Здобувач освіти демонструє глибокі і ґрунтовні знання матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; робить на професійному рівні аналіз можливих ситуацій на основі їх вмісту; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, але допускає окремі неточності; вміє самостійно знаходити та виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною; знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; адекватно оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; знає зв'язок між суміжними дисциплінами; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 82-89 відсотків загальної кількості завдань
9	Здобувач освіти ґрунтовно володіє матеріалом за вмістом навчальної дисципліни, знає і використовує її основні положення для, аналізу можливих ситуацій при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє пояснити основні фундаментальні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді про зміну результату при зміні вихідних параметрів; помилки у відповідях/рішеннях/ відповідних завдань не є системними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; самостійно знаходить та користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 75-82 відсотків загальної кількості завдань
8	Здобувач освіти виявляє добрі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки при використанні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє застосовувати навчальні матеріали у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; вміє аналізувати, робити висновки; самостійно користується додатковими джерелами інформації; обґрунтовано використовує термінологію та фундаментальні положення; при тестовому контролі виконує 67-74 відсотків загальної кількості завдань
7	Здобувач освіти виявляє певні знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, правильно і логічно відтворює її вміст; демонструє достатні вміння під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, самостійно визначає шляхи їх виконання; оперує базовими теоріями і фактами взаємозв'язку між дисциплінами, вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; у стандартних ситуаціях за допомогою викладача вміє застосовувати теоретичні знання; з окремими неточностями вміє знаходити та використовувати додаткові інформаційні матеріали; при тестовому контролі виконує 58-66 відсотків загальної кількості завдань
6	Здобувач освіти засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни та орієнтується в її вмісті; виконує стандартні (типові) завдання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; розуміє основні взаємозв'язки між дисциплінами та практичними потребами, що є визначальними в курсі, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; з допомогою викладача може вирішувати подібні завдання, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок; виконує 50-57 відсотків загальної кількості тестів
5	Здобувач освіти має певні формалізовані знання навчального матеріалу, але невпевнено орієнтується у вмісті навчальної дисципліни та основних теоретичних положеннях; частково володіє вміннями щодо виконання

	практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; відсутнє розуміння взаємозв'язків з іншими дисциплінами та практичними потребами; виконує 41-49 відсотків загальної кількості тестів
4	Здобувач освіти демонструє неповні знання навчального матеріалу; недостатньо орієнтується у вмісті навчальної дисципліни; демонструє деякі вміння при застосуванні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; допускає суттєві помилки, пов'язуючи базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 33-40 відсотків загальної кількості завдань
3	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни; слабо орієнтується в її вмісті; допускає істотні помилки при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; не пов'язує базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 15-32 відсотків загальної кількості завдань
2	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни, не орієнтується в її вмісті, потребує суттєвої допомоги при виконанні практичних/лабораторних/ курсових робіт, демонструє незнання базових фундаментальних положень; при тестовому контролі виконує не більше 15 відсотків загальної кількості завдань
1	Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, у нього відсутнє системне мислення, практичні навички не сформовані

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с.
2. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. – К.: Видавництво Ліра-К, 2020. – 450 с.
3. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробійова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. ISBN 978-966-285-536-4
4. Макроекономіка: базовий курс [Електронний ресурс] : навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К. : КНЕУ, 2016. — 254 с.
5. Ковбатюк М. В., Шевчук В. О. Економічна теорія: навч. посіб. / М. В. Ковбатюк, В. О. Шевчук. - К. : КВІЦ, 2016. - 568 с

Додаткова література:

1. Лекції з дисципліни Підприємництво і бізнес-культура: для студентів ступеня «бакалавр» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. – 216 с
2. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів.-т., 2021. 200 с.
3. Економічна теорія: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. І. Фролов, О. Ю. Александрова. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 163 с., рис. 26, табл. 3. ISBN 978-617-654-116-5
- 4.

Інформаційні ресурси

1. https://ev.nmu.org.ua/index.php/uk/archive?arh_section=econtheory Економічний вісник Дніпровської політехніки
2. <https://esu.com.ua/article-18788> Економічна теорія - міжвідомчий науково-теоретичний журнал